

Рис. 2. Економічна та політична інтеграція: угоди та послідовність розширення ЄС (складено автором)

Подальше розширення ЄС вимагало підписання угод, покликаних укріпити роль й позиції даного міжнародного регіонального інтеграційного об'єднання на світовій арені в умовах різких глобальних змін.

Так, сьогодні ринок ЄС у 500 млн. осіб із 28 країнами-членами, загальним обсягом ВВП близько 15 трлн. дол. США, єдиною валютою «євро», спільним Європейським Центральним банком – є одним з найпотужніших у світі вже реалізованих інтеграційних проєктів на європейському континенті. ЄС має великий досвід та потенціал для продовження регіональної міжнародної економічної інтеграції, що пояснюється як політичними, так і соціально-економічними особливостями розвитку європейських країн у період після Другої світової війни, так і сучасними тенденціями розвитку світової економіки.

ВІТАЛІЙ КРИВОУС

УГОДА ПРО АСОЦІАЦІЮ УКРАЇНИ З ЄС: ПРИВЕДЕННЯ ІНСТИТУЦІЙНОГО СЕРЕДОВИЩА УКРАЇНИ У ВІДПОВІДНІСТЬ ЄВРОДИРЕКТИВАМ

Визначальною ознакою сучасності є боротьба за здобуття гідного місця в міжнародному поділі праці. Структурна динаміка та механізми трансформації у сфері зовнішньої торгівлі в умовах глобалізації вимагають економічної співпраці нашої держави з ЄС як могутнім і найбільш привабливим економічним об'єднанням, входження країни до світогосподарського середовища. Тому підписання і подальша імплементація Угоди про асоціацію України з ЄС – це важлива віха на шляху соціально-економічних перетворень, перегляду сформованих нині національної моделі розвитку. Створення глибокої та всеохоплюючої зони вільної торгівлі (ЗВТ+) передбачає не тільки лібералізацію торгівлі, а й гармонізацію законодавства і нормативно-регуляторної бази, що є сьогодні винятково актуальною в процесі створення єдиного законодавчого поля.

Питання економічного співробітництва України в рамках Угоди про асоціацію України з ЄС вивчали такі вітчизняні науковці: О. Білорус, І. Бураковський, А. Гальчинський, В. Геєць, Т. Осташко, В. Чужиков, Л. Шинкарук, О. Шнирков.

Для України Угода про асоціацію з ЄС – це не лише зміни торговельного режиму, але і можливість здійснення реформування і підвищення конкурентоспроможності національної економіки, приведення системи технічного регулювання у відповідність до європейських вимог. Зокрема, необхідно здійснити реформи у таких сферах, як санітарні та фітосанітарні заходи, технічне регулювання та стандартизація, державні закупівлі і державна допомога, а також провести роботу з гармонізації законодавства України із законодавством ЄС. Реформування сфери технічного регулювання забезпечить прийняття та впровадження технічних регламентів на конкретну промислову продукцію, яка базується на основних положеннях актів ЄС; створення відповідної інфраструктури призначених органів з оцінки відповідності та до оснащення випробувальних лабораторій і здійснення їх акредитації, а також модернізації виробництва забезпечить випуск продукції згідно з вимогами технічних регламентів. Це, в свою чергу, дозволить вітчизняним виробникам конкурувати з їх європейськими контрагентами. Впровадження в Україні технічних регламентів згідно з європейськими директивами забезпечить відповідність вітчизняних регламентів та процедур європейським регламентам та процедурам, а сертифіковані товари вважатимуться такими, що відповідають вимогам ЄС і не потребуватимуть додаткових перевірок. У результаті прийняття Україною зобов'язань стосовно технічного регулювання промислової продукції за міжнародними нормами та законодавчої імплементації технічні регламенти і стандарти у різних галузях промисловості слугуватимуть важливим сигналом для стратегічних західних інвесторів щодо організації в нашій країні нових виробництв та створення нових робочих місць. [1]

В рамках імплементації Угоди передбачено впровадження в національне законодавство як технічних регламентів 27 актів європейського секторального законодавства, 25 з яких на сьогодні вже впроваджені із 25 технічних регламентів введено в дію 18, інші 7 наберуть чинності у найближчі роки. Залишилось імплементувати 2 акти європейського законодавства щодо вибухових речовин цивільного призначення, пакування та відходи, на основі яких мають бути розроблені закони України. [2]

Проте на думку вітчизняних науковців Геєця В., Осташко Т., Шинкарук Л., запровадження технічних регламентів ЄС може створити певні технічні бар'єри на шляху товарів з України на ринок країн ЄС. Під дію технічних регламентів Євросоюзу потрапляють товари таких промислових груп згідно з УКТ ЗЕД, як: 04, 09, 11, 15-24, 50-63, 84-85, 87, 90. Загальна вартість експорту цих груп становить 3,9 млрд. дол. США перехід на технічні регламенти Співтовариства також вимагатиме від промислових підприємств значних фінансових витрат на модернізацію та переоснащення виробництва, освоєння нових технологій. Крім того, гармонізація та адаптація вітчизняного законодавства до європейських норм стосовно технічного регулювання потребує від держави розбудови ефективної системи контролю, що будуватиметься на міжнародному та європейському досвіді і має забезпечити внутрішній ринок від неякісної та фальсифікованої продукції, в тому числі зарубіжної. [1]

Найбільше стандартів Україні необхідно імплементувати у сфері сільського господарства і харчової промисловості. Щодо промислової продукції, то стандартизації підлягають 27 категорій продукції, зокрема, машинне обладнання, суднове устаткування, медичні пристрої, техніка для спалювання газоподібного палива, радіо- та телекомунікаційне обладнання, ліфти, дитячі іграшки та ін. [3]

Щороку Україна має надавати звіти про наближення до стандартів ЄС у кожній із категорій так, як це визначено часовими рамками в Угоді. Наслідком переходу вітчизняних виробників на світові та європейські норми і стандарти виробництва і якості продукції стане підвищення конкурентоспроможності вітчизняної продукції в тому числі на ринках третіх країн. Будуть ліквідовані такі торговельні бар'єри, як відмінності в технічних і санітарних стандартах в системах стандартизації та сертифікації, а також викривлення умов конкуренції.

[4] Сертифікація і метрологія, оцінка відповідності має бути максимально наближена до стандартів ЄС.

Стосовно державної допомоги та державних закупівель, то упровадження регулювання відповідно до євро директив сприятиме підвищенню прозорості процесів прийняття рішень. Разом з тим імплементація відповідних Директив ЄС у національне правове поле має враховувати множинність законодавства України про держзакупівлі та особливості реалізації європейських норм у цій сфері. Застереження, які мають врахувати вітчизняні суб'єкти господарювання (відсутність досвіду міжнародних тендерів, незнання законодавства та судової практики ЄС, мовні бар'єри, конкурентоспроможність іноземних суб'єктів господарювання) дозволить знизити ступінь ризиків та відкрити доступ на ринки держзакупівель країн ЄС. Україна мусить знати: альтернативи інтеграції в європейський ринок держзакупівлі для неї немає.

Таким чином, можливості інтеграції у європейський торговельний простір можуть бути реалізовані тільки за умов вдосконалення інституційного середовища у сфері технічного регулювання, дотримання санітарних, фіто санітарних та екологічних вимог. Імплементація відповідного законодавства у строки 2 – 3 – 5 – 7 років передбачена Угодою про асоціацію України з ЄС потребуватиме акумуляції значних коштів.

ЛІТЕРАТУРА

1. *Оцінка впливу Угоди про асоціацію / ЗВТ між Україною та ЄС на економіку України: наукова доповідь / за ред. В. М. Геєця, Т. О. Осташко, Шинкарук Л. В.; НАН України, ДУ «Інститут економіки та прогнозування НАН України».* – К., 2014. – 102 с.

2. *Офіційний сайт Кабінету Міністрів України / Режим доступу: http://me.kmu.gov.ua/control/uk/publish/category/main?cat_id=223315&cat_id=223314.*

3. *Угода про Асоціацію з ЄС. Що зміниться? / Режим доступу: <[http://texty.org.ua/article/editorial/read/48584/Ugoda pro Asociaciju z jes sho zminyt%20sa](http://texty.org.ua/article/editorial/read/48584/Ugoda%20pro%20Asociaciju%20z%20jes%20sho%20zminyt%20sa).*

4. *Шумило О. Зона вільної торгівлі: крок назустріч ЄС? / Режим доступу: <<http://old.icps.com.ua/files/articles/47/14/Shumylo%20in%20ZN.pdf>.*

ЄВГЕНІЙ КУРИЛЯК

МЕТОДОЛОГІЧНА КОНЦЕПЦІЯ ДОСЛІДЖЕННЯ КЛАСТЕРНИХ ФОРМ ВИРОБНИЦТВА У ГЛОБАЛЬНІЙ ЕКОНОМІЦІ

Дослідження кластеризації має пов'язуватися з генезисом цих процесів, тобто із зародженням найпростіших форм і наступним їх розвитком. Відтак, близько трьох десятиліть тому виникла потреба у створенні локальних виробничих систем, спроможних активізувати використання конкурентних переваг окремих територій. Як відзначають європейські дослідники, на початках створення територіальних об'єднань не було мети «створення кластерів» (“the creation of clusters”) ¹¹. Йшлося про нову регіональну політику, орієнтовану на пошук механізмів стимулювання інновацій і досягнення територіальної конкурентоспроможності.

¹¹ The concept of clusters and cluster policies and their role for competitiveness and innovation: Main statistical results and lessons learned. Commission Staff Working Documentb SEC (2008) 2637. – P. 7. .- [Electronic resource]. – Available from: http://www.clusterplattform.at/fileadmin/user_upload/clusterbibliothek/445_Concept_of_Clusters_and_Cluster_Policies.pdf.